

P R A Ž S K É M A T K Y

POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

Pražské matky jsou občanské sdružení, které usiluje o zlepšení stavu životního prostředí v Praze, zvýšení zájmu a odpovědnější přístup občanů i veřejné správy k této problematice. První akce Pražských matek začaly v zimě 1988–89, kdy bylo potřeba reagovat na kritické hodnoty znečišťujících látek v pražském ovzduší a na naprosto nevyhovující smogovou vyhlášku. V květnu 1989 uspořádaly první demonstraci v tehdejším Československu upozorňující na neřešené environmentální problémy a požadovaly pravdivé informace o stavu životního prostředí.

V současné době se věnujeme zejména projektům, které podporují bezpečnou a k životnímu prostředí šetrnou dopravu a seznamujeme veřejnost s dopady automobilové dopravy na životní prostředí a lidské zdraví. Naše projekty jsou zaměřeny na práci s dětmi, ve kterých spatřujeme silný potenciál a naději do budoucnosti.

Naše cíle:

- bezpečnost dětí na cestách do škol
- výchova dětí v aktivní občany odpovědné za stav životního prostředí, ve kterém žijí
- více prostoru a podpory pěších a cyklistů
- omezení individuální automobilové dopravy
- čistší ovzduší a méně hluku
- větší zájem a informovanost veřejnosti o životním prostředí

Mapování na ZŠ Jiřího z Poděbrad

PROJEKTY REALIZOVANÉ V ROCE 2007

DOPRAVA

Soustředujeme se zejména na bezpečnost a podporu chůze a cyklistiky. Ve spolupráci s Magistrátem hlavního města Prahy se věnujeme projektu *Bezpečné cesty do školy*, jehož cílem je zklidňování dopravy v okolí škol a podpora udržitelné mobility u dětí. Usilujeme o vytvoření programu financovaného ze zdrojů města a otevřeného všem pražským školám, které by se chtěly do tohoto programu zapojit.

Projekt *Bezpečné cesty do školy*

Cílem projektu je:

- zvýšit bezpečnost dětí na cestě do školy nebo jiného zařízení pro děti (dále pro zjednodušení jen „školy“)
- zlepšit povědomí dětí o pravidlech dopravního chování (dopravní výchova)
- zvýšit informovanost o tom, co je to udržitelná mobilita, podporovat ji vytvářením tzv. školních cestovních plánů (důraz na trvalou udržitelnost a k životnímu prostředí odpovědné chování)
- podpořit zdravý životní styl, zvýšit počet dětí dopravujících se do školy pěšky nebo na kole (a výhledově i dospělých obyvatel města používajících veřejnou dopravu nebo kolo či pěší dopravu jako hlavní dopravní prostředek při cestách do práce)
- zlepšení životního prostředí díky snížení intenzity automobilové dopravy
- podnitit zájem o veřejné věci (výchova dětí v aktivní občany)

Projekt je založen na práci s dětmi, která probíhá v několika fázích dle daného metodického postupu. Prvním krokem je uspořádání semináře pro zainteresovanou veřejnost (učitelé, rodiče, starší žáky, zástupce města nebo obce a policii), kde je vysvětlen smysl projektu, popsán jeho průběh a očekávané efekty. Účastníci jsou také seznámeni se základními principy dopravního zklidňování. Další fází projektu je mapování cesty do školy prováděné samotnými žáky, kteří poukazují na místa jimi vnímaná jako nebezpečná. Žáci zúčastněné školy obdrží dotazníky a mapky okolí školy. Doma pak s rodiči zakreslí do mapky trasu své obvyklé cesty do školy, vyznačí a popíší místa, kde se necítí bezpečně, a vyplní dotazník, ve kterém mj. mohou navrhnout řešení problematických míst. Pedagogové s dětmi pak zpracují mapky a dotazníky. Získané údaje jsou shrnuty do jedné mapy – jak v jednotlivých třídách, tak i v rámci celé školy. Obdobným způsobem jsou zpracována data z dotazníků. Takto lze poměrně podrobně zmapovat tak široké okolí, jak to vyhovuje potřebám

školy, a získat přehled o nebezpečných místech. Zpracování map může být zařazeno do výuky dopravní nebo ekologické výchovy. Získané výstupy slouží jako podklad pro zpracování odborné dopravně inženýrské studie s návrhy na dopravní řešení nebezpečných míst na cestě do školy. Dopravní studie pak slouží jako podklad pro jednání se státní správou a samosprávou o realizaci navržených opatření.

Výsledky mohou být rovněž využity pro zpracování školního plánu mobility, resp. školního cestovního plánu. Jedná se o dlouhodobou strategii školy zaměřenou nejen na bezpečnost, ale též na podporu ekologických způsobů dopravy. Nezbytnou podmínkou podpory udržitelné mobility je dopravní zklidnění v okolí školy, které dětem umožňuje bezpečný a samostatný pohyb.

V důsledku projektu se u dětí vytvoří zdraví prospěšné a k životnímu prostředí šetrné dopravní návyky. Osvěta ve prospěch udržitelné mobility je nejvíce efektivní v dětském věku. Dítě, které je od útlého věku dopravováno autem i do školy, zcela automaticky vnímá vozidlo jako hlavní dopravní prostředek.

Bezpečné cesty do školy v roce 2007

ZŠ sv. Voršily v Praze, Praha 1

ZŠ pro žáky se speciálními poruchami chování, Praha 5 – Zlíchov

ZŠ J.A. Komenského, Praha 6

Bratrská škola, Praha 7

MŠ Na Pěšinách, Praha 8

Na základě školních map s nebezpečnými místy byly zpracovány dopravní studie a ty byly odsouhlaseny a předány OD MČ, Magistrátu a Policii. Opatření navržená v dopravních studiích se postupně realizují.

ZŠ Meteorologická, Praha 4 – Libuš

Hudební škola hl. m. Prahy, Praha 3

Gymnázium Postupická, Praha 4

Rodinné a kulturní centrum Nová Trojka, Praha 3

Na těchto školách byl projekt v roce 2007 zahájen a pokračuje v roce 2008.

Projekt byl v roce 2007 realizován ve spolupráci se sdružením Oživení.

Sledování realizace opatření na školách zapojených do projektu v minulých letech:

Věnujeme se systematickému sledování a prosazování realizace opatření navržených v dopravních studiích vzešlých z předchozích školních projektů.

Příklady realizovaných opatření:

- instalace světelné signalizace na křižovatce Korunní – Sázavská
- vytvoření dělicího ostrůvku přes Slavíkovu ulici u ZŠ Jiřího z Poděbrad na Praze 3, kde je zavedena před školou obytná zóna
- vytvoření dělicího ostrůvku přes ulici Plynární v blízkosti Bratrské školy na Praze 7
- rozsáhlá rekonstrukce křižovatky Korunní–Šumavská (stavební úprava tramvajové zastávky a vytvoření přechodu s dělicím ostrůvkem)

Více informací o průběhu a výsledcích projektu na jednotlivých školách na www.pmatky.ecn.cz.

Další aktivity v oblasti dopravy

Pražské matky se podílely na organizaci semináře *Bezpečné cesty do školy* pořádaném o.s. Oživení dne 24. 5. 2007 ve velkém zasedacím sále MHMP. Pozvání přijal též zástupce britské neziskové organizace Sustrans a ředitel projektu *Safe Routes to School* pan Paul Osborne. Právě tato organizace uvedla projekty bezpečných cest ve Velké Británii v život a Pražské matky se jimi inspirovaly. V listopadu 2007 jsme tuto organizaci navštívili a seznámily se s projektem blíže v praxi.

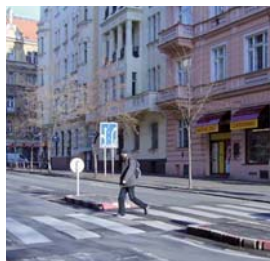
Započaly jsme jednání s městem o vytvoření programu pro školní projekty Bezpečných cest a představily jej na výboru dopravy ZHMP. V roce 2008 získají vybrané školy příspěvek z rozpočtu pražského BESIP prostřednictvím TSK.

S velkým přispěním členky Pražských matek Michaely Valentové se podařilo učinit významný posun k systematické podpoře pěší dopravy v Praze. Město učinilo první kroky k vypracování Zásad rozvoje pěší dopravy a Generelu pěší dopravy na území hl. města. V plánu je sestavení pracovní skupiny pro pěší dopravu.

Přechod s dělicím ostrůvkem
v Plynární ulici

Přechod s dělicím ostrůvkem
v Slavíkově ulici

OVZDUŠÍ

Dlouhodobě upozorňujeme na negativní zdravotní důsledky znečištění ovzduší vlivem dopravy a prosazujeme její omezování ve veřejném prostoru města. Od září 2007 realizujeme s podporou MHMP a ve spolupráci se Zdravotním ústavem se sídlem v Kolíně pilotní projekt *Vím, co dýchám*, v němž jsou žáci pražské základní školy seznamováni s touto problematikou a sami měří koncentrace prachových částic v ovzduší.

Projekt *Vím, co dýchám*

V září 2007 zahájily Pražské matky na ZŠ v Sázavské ulici v Praze 2 pilotní projekt *Vím, co dýchám*, který si klade za cíl seznámit teoretickou i praktickou formou žáky základní školy s problematikou znečištěného ovzduší v Praze, a to především v souvislosti s dopravním chováním.

Žáci absolvovali přednášky o problematice vlivu dopravy na ovzduší a znečištěného ovzduší na lidské zdraví. Součástí projektu je dále návštěva Českého hydrometeorologického ústavu, kde se seznámí s reálným měřením, jeho výsledky a využitím, a návštěva mobilní měřicí jednotky vybavené automatickým monitorovacím systémem přímo u školy.

Praktická část projektu spočívá v obsluze měřícího zařízení umístěného v prostoru školy. Žáci během čtyř dvoutýdenních měřících kampaní denně vyměňují prachové filtry a vedou záznamy o obsluze zařízení v provozním deníku. Výsledky měření zpracují laboratoře ZÚ Kolín. Součástí projektu je též medializace problematiky.

Projekt pokračuje i v roce 2008, v jeho závěru budou výsledky měření prezentovány samotnými dětmi.

Měření prachu na ZŠ Sázavská

MEDIÁLNÍ VÝSTUPY

Důležitou součástí naší práce je seznamování veřejnosti s našimi aktivitami a problematikou vlivu dopravy na životní prostředí v Praze prostřednictvím médií (tiskové zprávy, tiskové konference, články).

Spolupracovali jsme s Nadací Partnerství na přípravě a vydání brožury s názvem *Na zelenou – bezpečné cesty do školy* (ke stažení na www.nadacepartnerstvi.cz).

Tištěné výstupy:

Brožura *Jak učit děti dopravní bezpečnosti*

Brožura *Vím, co dýchám, aneb co chcete vědět o ovzduší* (vydáno v rámci projektu *Vím, co dýchám*)

Zájemcům jsou zdarma k dispozici v tištěné podobě, ke stažení na www.pmatky.ecn.cz.

Projekty realizované v roce 2007:

Bezpečné cesty do školy – Nadace Partnerství, AXA – **138 500 Kč**

Enviromentální výchova – hlavní město Praha – **100 000 Kč***

Vím, co dýchám – MHMP – **300 000 Kč***

Doprava ve městě šetrná k životnímu prostředí – řešení existuje – **253 708 Kč** (Pražské matky byly partnerem o.s. Oživení, které získalo grant od Nadace rozvoje občanské společnosti v rámci programu Transition Facility 2004.)**

*takto označené projekty pokračují v roce 2008

**takto označené projekty začaly v roce 2006

Všem dárcům děkujeme!

Rekonstrukce křižovatky
Korunní–Šumavská

FINANCOVÁNÍ V ROCE 2007

Výnosy 2007

Přijaté příspěvky (dary, granty) 689 708,00

Ostatní výnosy (úroky) 811,04

Celkem výnosy 690 519,04

Náklady 2007

Spotřebované nákupy 22 654,50

Služby 382 479,00

Ostatní náklady (bankovní poplatky) 1 621,00

Poskytnuté příspěvky (spolupráce s Oživením) 76 000,00

Celkem náklady 482 754, 50

Hospodářský výsledek 207 764,54

STRUKTURA ORGANIZACE

Nejvyšším orgánem sdružení je valná hromada, která volí ze svého středu tři statutární zástupce, kteří jsou oprávněni samostatně jednat za organizaci.

Statutární zástupci – předsedkyně: Jarmila Johnová

– místopředsedkyně: Petra Lukešová, Michaela Valentová

Revizor: Terezie Hradilková

Pokladník: Jarmila Johnová

NA PROJEKTECH V ROCE 2007 PRACOVALY:

Jarmila Johnová

Předsdkyně sdružení, členka od r. 1989. Spoluřešitelka projektu *Bezpečné cesty do školy a Víť, co dýchám*. Pracuje v Nadaci Partnerství (projekty *Na zelenou – bezpečné cesty do školy* v rámci celé ČR).

Michaela Valentová

Členka sdružení od r. 1988. Spoluřešitelka projektu *Bezpečné cesty do školy a Víť, co dýchám*. Pracuje v Ústavu pro ekopolitiku, kde organizuje semináře o dopravním zklidňování a zónách Tempo 30. V současné době se věnuje vytváření koncepce systematické podpory pěší dopravy v Praze.

Petra Lukešová

Členka sdružení od r. 2005. Zaměstnaná v Oživení, o.s., zajišťuje fundraising a podílí se na realizaci projektů pro zlepšování podmínek pro pěší a cyklistickou dopravu v Praze (*Bezpečné cesty do školy, Doprava ve městě šetrná k životnímu prostředí – řešení existuje a další*).

Eva Šuchmanová

Členka sdružení od r. 2007, pracuje v o.s. Pražské matky, koordinátorka projektu *Víť, co dýchám*.

Jitka Klinkerová

Členka sdružení od r. 1993, spolupracuje na projektu *Bezpečné cesty do školy*.

Dále s námi spolupracovali:

Oživení, o.s., Auto*mat, o.s., ZÚ se sídlem v Kolíně, Ústav pro ekopolitiku, Akademie věd ČR, hlavní město Praha, Nadace Partnerství, základní a jiné školy a instituce zapojené do projektu *Bezpečné cesty do školy a Víť, co dýchám*, rodiče a pedagogové.

Všem děkujeme!

Zvláštní poděkování patří našim spolupracovníkům:

Mgr. Jaroslav Mach – Odbor dopravy MHMP,

Ing. Josef Gál – Odbor dopravy MČ Praha 2,

MUDr. Eva Rychlíková – ZÚ Kolín,

Tomáš Fousek – ZÚ Kolín,

Paul Osborne – Sustrans,

MUDr. Radim Šrám – AV ČR,

Ing. arch. Jan Regal,

Ing. Jaroslav Hořín – CDP

a všem dětem, které pilně pracovaly, nebály se říkat, co si myslí, a chtějí změnit Prahu k lepšímu!